

ŞƏRQ qapısı

Doğma, canım-varlığım qədər
sevdiyim Azərbaycanım
mənim qibləgahımdır

Qəzet 1921-ci
ildən çıxır

Təsisçi: Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi və Nazirlər Kabineti

Sayı: 85 (24.222)

13 may 2023-cü il, şənbə

Gündəlik ictimai-siyasi qəzet

www.serqqapisi.az

Qiyməti 30 qəpik

Altıncı çağırış Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin onuncu sessiyasının çağırılması haqqında

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin

Qərarı

Naxçıvan Muxtar Respublikası Konstitusiyasının 18-ci maddəsinin I hissəsinə rəhbər tutaraq Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisi **qərara alır**:

I. Altıncı çağırış Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin onuncu sessiyası 2023-cü il may ayının 16-da saat 11⁰⁰-da Naxçıvan şəhərində çağırılınsın.

II. Sessiyanın gündəliyinə aşağıdakı məsələlər daxil edilsin:

1. Naxçıvan Muxtar Respublikasının 2022-ci il büdcəsinin icrasının təsdiq edilməsi
2. "Toxumçuluq haqqında" və "İnsan orqan və ya toxumalarının transplantasiyası haqqında" Naxçıvan Muxtar Respublikası qanunlarının ləğv edilməsi
3. "Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi deputatının statusu haqqında" Naxçıvan

Muxtar Respublikasının qanununda dəyişiklik edilməsi

4. Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi sədrinin müavininin seçilməsi

5. Cari məsələ

III. Sessiyanın iclasına aidiyyəti təşkilatların rəhbərləri və dövlət mətbuat orqanlarının nümayəndələri dəvət olunurlar.

Naxçıvan Muxtar Respublikası
Ali Məclisi sədrinin birinci müavini

Azər ZEYNALOV

Naxçıvan şəhəri, 12 may 2023-cü il

Güclü bir dövlət üçün onun iqtisadiyyatı mühüm amil sayılır. Dövlətin iqtisadi inkişafı əhalinin rifah səviyyəsini təmin etmək üçün də vacib bir faktordur. İqtisadi inkişaf üçün isə iqtisadi islahatların həyata keçirilməsi və effektiv idarəetmə strukturlarının yaradılması da mütləqdir. İqtisadi inkişaf üçün böyük potensiala malik olan ölkəmizi düzgün siyasət ilə böyük iqtisadi gücə çevirmək Ulu Öndər Heydər Əliyevə nəsis olmuşdur. Belə ki, milli iqtisadiyyatımızın formalaşmasında Ümummilli Liderin xidmətləri misilsizdir. Ulu Öndər ölkəmizin gələcək inkişafını böyük uzaqgörənliklə ifadə etmişdir: **"Bir Prezident kimi mən Azərbaycanın iqtisadiyyatında dövlət siyasətini artıq müəyyən etmişəm. Bu, islahatlar yoludur, islahatlar vasitəsilə istehsalın artırılması, inkişaf etdirilməsi, mülkiyyətin özəlləşdirilməsi, özal bölmənin inkişafına geniş yer verilməsi, bazar iqtisadiyyatı, insanlara sərbəstlik verilməsi, sahibkarlığa, təşəbbüskarlığa şərait yaradılmasıdır. Bu, dövlət siyasətimizin əsas prinsipləridir"**.

Azərbaycanın keçdiyi iqtisadi inkişaf yoluna qısaca nəzər salsaq, görürük ki, 1991-1995-ci illərdə Azərbaycan iqtisadiyyatı iflic vəziyyətində idi. Belə ki, ötən əsrin son onilliyində Azərbaycan ikinci dəfə öz müstəqilliyinə qovuşduqdan sonra ilk illərdə ölkədə yaranmış siyasi böhran, torpaqlarımızın işğalı və bunun nəticəsində 1 milyondan artıq soydaşımızın doğma yurd yuvasından didərgin düşməsi, istehsal sahələrinin sıradan çıxması nəticəsində işsizlik səviyyəsinin artması, əhalinin pul gəlirinin kəskin azalması, infilyasiyanın idarəolunmaz səviyyəyə çatması, sosial-iqtisadi böhranı daha da dərinləşdirmiş və beləliklə, ölkə iqtisadiyyatı idarəolunmaz vəziyyətə düşmüşdü. Dərin böhranın müşahidə olunmasının səbəbi köhnə iqtisadi sistemin qalıqlarının mövcudluğu, xüsusilə də milli pul sisteminin olmaması idi. Hərçənd ki, 1992-ci ildə müstəqilliyin əsas atributlarından biri olan milli valyutamız manat dövrüyyəyə buraxılsa da, o, ölkədə yeganə ödəniş vasitəsi deyildi. Belə bir şəraitdə bütün ömrünü xalqa həsr etmiş dahi şəxsiyyət Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışı xalqın itirilmiş inamını özünə qaytarmaqla, ölkədə yeni inkişaf dövrünün də əsasını qoymuş oldu. Xalqın iradəsi və tə-

kidlə tələbi ilə 1993-cü ildə Ulu Öndərin siyasi hakimiyyətə qayıtmasından sonra bütün sahələrdə olduğu kimi, sosial-iqtisadi sahədə də sabitlik baş verdi. Elə məhz həmin dövrdən etibarən də iqtisadiyyatın düşdüyü ağır böhrandan çıxarılması üçün əsaslı islahatlara başlanıldı. Bununla da ölkəmizin iqtisadi həyatında taleyüklü dəyişikliklərin əsası qoyuldu. Dahi siyasətçi Heydər Əliyev tərəfindən müəyyənləşdirilmiş strategiyamızın əsasını iqtisadiyyatın inkişafına, mövcud resurslardan səmərəli istifadəyə, dünya iqtisadiyyatına inteqrasiyaya və nəticə etibarilə, vətəndaşların rifah halının yüksəldilməsinə hesablanan sosial yönümlü bazar iqtisadiyyatının yaradılması təşkil edirdi. Düşünülmüş iqtisadi siyasət nəticəsində makroiqtisadi sabitliyə nail olundu və davamlı iqtisadi artımın əsası qoyuldu, iqtisadiyyatın bütün sahələrində islahatlara başlanıldı, əhalinin həyat səviyyəsinin yaxşılaşdırılması istiqamətində ciddi addımlar atıldı.

Ulu Öndərin müdrikliklə, məqsədyönlü və ardıcıl şəkildə həyata keçirdiyi qlobal, genişmiqyaslı iqtisadi siyasət nəticəsində ölkəmizin iqtisadiyyatında mühüm struktur dəyişiklikləri aparılmışdır. Təbii ki, ölkənin bank-maliyyə sektoru da bu inkişaf proseslərindən kənar qala

hatları dövlət və özəl bankların yenedən qurulması, bank infrastrukturunun formalaşması istiqamətində həyata keçirilmişdir. Kapitala bağlı müəyyən edilən aşağı tələblər, bankların fəaliyyəti üçün müəyyən edilmiş son dərəcədə liberal şərtlər çoxlu sayda özəl bankın sistemə daxil olmasını təmin etdi. Sonrakı dövrlərdə isə bank sisteminin davamlılığının təmin olunması məqsədilə banklar qarşısında qoyulan minimal kapital tələbinin mərhələli şəkildə artırılması dövrün tələblərinə cavab verə bilməyən kiçik bankların birləşməsinə, yaxud bağlanması səbəb oldu. Aparılan bütün bu islahatlar nəticəsində özəl bank sisteminin kapital bazası möhkəmləndirildi, ölkədə bank sisteminin genişlənməsinə im-

Bütün bunları nəzərə alaraq, söyləmək olar ki, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin əsasını qoyduğu və Prezident cənab İlham Əliyev tərəfindən daha da inkişaf etdirilən strateji kurs Azərbaycanı qlobal zirvələrə doğru gedən ölkələr sırasında öncül mövqeyə çıxarmaqdadır. Beləliklə, siyasi və makroiqtisadi baxımdan sabit, davamlı və dayanıqlı iqtisadi inkişafa malik ölkə, etibarlı tərəfdaş, qlobal layihələrin fəal iştirakçısı, beynəlxalq tədbirlər məkanı kimi tanınan Azərbaycanın bugünkü uğurları məhz Heydər Əliyev siyasətinin layiqincə davam etdirilməsinin məntiqi nəticəsidir. Bu siyasət Prezident cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qarşıya qoyulan bütün hədəflərin gerçəkləşməsinə, müstəqil Azərbay-

2023-cü il "Heydər Əliyev İli"dir

Azərbaycanın bankçılıq sisteminin inkişaf strategiyasında

Heydər Əliyev irsi

bilməzdi. Belə ki, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışı digər sahələrdə olduğu kimi, bank sektorunun da formalaşması və inkişafında döndür nöqtəsi oldu. Qeyd etmək lazımdır ki, bəhs edilən dövrə qədər bank işi zəif hüquqi bazaya əsaslanaraq keçmiş dövrün qanunvericiliyinə uyğun idarə edilirdi. Dünya ölkələrində istifadə olunan çoxsaylı bank əməliyyatlarından yalnız bir qismi respublikamızda icra olunurdu. Əmanət bankı sistemində ciddi nöqsanlar mövcud idi. Ulu Öndərin məşhur **"Hər bir xalqın bankı onun iqtisadiyyatının, maliyyəsinin ən mötəbər hissəsidir!"** devizi altında apardığı islahatlar əsasında bank sistemi sağlamlaşdırıldı və onun fəaliyyətində mövcud olan nöqsanlar aradan qaldırıldı. Müstəqillik dövründə bankçılıq fəaliyyəti sahəsində hüquqi mexanizmləri tənzimləyən mükəmməl qanunvericilik bazası formalaşdırıldı. Ölkədə müstəqil bank sistemi və pul tədaviyünün hüquqi əsaslarını təmin etmək üçün yeni qanunvericilik sənədləri qəbul edildi, mövcud olan qanunvericilik sənədləri isə daha da təkmilləşdirildi. Belə ki, bank qanunlarının yenidən işlənməsi tapşırığı verilməsinin nəticəsi olaraq 1996-cı il 10 iyun tarixdə "Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı haqqında", 14 iyun tarixdə isə "Azərbaycan Respublikasında banklar və bank fəaliyyəti haqqında" qanunlar yeni redaksiyada qəbul edildi. Bu sahədə mükəmməl qanunvericilik bazasının formalaşdırılması Azərbaycanın bank sisteminin etibarlılığının artırılmasına, əmanətçilərin və kreditörün maraqlarının qorunmasına zəmin yaratdı.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin birbaşa diqqət və dəstəyi ilə bank isla-

kan yaradıldı və ümumilikdə, bank sektorunda kəmiyyət və keyfiyyət dəyişiklikləri baş vermiş oldu. Bunun nəticəsi olaraq ölkəmizdə beynəlxalq standartlara tam uyğun bir bank sistemi formalaşdırıldı.

Müasir Azərbaycan dövlətinin banisi Heydər Əliyevin misilsiz idarəçilik qabiliyyəti, gərgin əməyi nəticəsində əldə olunmuş nailiyyətlər sonrakı illərdə ölkə iqtisadiyyatının davamlı və dinamik inkişafı üçün möhkəm zəmin yaratdı. Belə ki, müstəqilliyin ilk illərində iflic hala düşmüş Azərbaycan iqtisadiyyatında tərəqqiyə nail olunmasında, çox kövrək və zəif dövlət siyasətinin güclü və aparıcı mövqeyə yüksəlməsində, gənc dövlətimizin dünya miqyasında tanınmasında Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyevin müstəsna xidmətləri olmuşdur. Məhz güclü iqtisadiyyatımızın qurucusu olan Ulu Öndərin 90-cı illərin ortalarında təməlini qoyduğu sosial-iqtisadi baza bu gün Azərbaycan xalqının yüksək rifahına, onun parlaq gələcəyinə xidmət edir. Hazırda dünyanın ən sabit və sürətlə inkişaf edən güclü iqtisadiyyatına sahib olmağımız Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin uzaqgörən siyasətinin nəticəsidir. Danılmaz faktır ki, bu gün Azərbaycan beynəlxalq aləmə sürətlə inteqrasiya olan, dinamik iqtisadi inkişafını və etibarlı siyasi sabitliyini təmin etmiş müstəqil bir dövlətdir. Artıq dünya birliyi Azərbaycanı mötəbər kürsülərdən öz sözünü deməyə, öz haqlı mövqeyini bildirməyə və qorumağa qadir, zəngin iqtisadi potensiala malik bir dövlət kimi tanıyır. Buna görə biz Azərbaycan dövlətini davamlı iqtisadi inkişafa aparıcı düşünülmüş strategiyamızın banisi Heydər Əliyevə borclu yuq.

canın gələcək tərəqqisinə, daha qüdrətli dövlətə çevrilməsinə, xalqımızın daha firavan həyatına qovuşmasına mütləq əminlik yaradır.

Əminliklə deyə bilərik ki, həyata keçirilən iqtisadi siyasətin düzgün aparılması nəticəsində hazırda Azərbaycan dünya miqyasında iqtisadi sahədə ən sabit və yüksək inkişaf tempinə malik ölkə hesab olunur. Məhz Ümummilli Liderimizin təşəbbüsü ilə həyata keçirilən islahatları sayəsində qabaqcıl beynəlxalq təcrübəyə uyğun hazırlanmış mütərəqqi qanunvericilik bazası ilə bu gün Mərkəzi Bankın bütün funksional sahələri üzrə fəaliyyətinin daha səmərəli və effektiv həyata keçirilməsi üçün imkan yaradılıb. Özünü doğrultmuş və iqtisadi strategiya əsasında Mərkəzi Bank da öz missiyası çərçivəsində üzərinə düşən vəzifələri yerinə yetirərək dəfələrlə qlobal iqtisadi böhranların ölkəmizə təsirini minimuma endirməyə nail olmuşdur. Bank-maliyyə sektorunda aparılan islahatların nəticəsidir ki, hazırda banklar müştərilərinə geniş çeşidli xidmətlər göstərir və pərakəndə bank xidmətləri sürətlə inkişaf edir. Əhaliyə bank məhsulları internet-bank, sms-bank, mobil-bank, avtomatlaşdırılmış bank köşkləri kimi ən müasir texnoloji vasitələrlə təklif edilir.

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin iqtisadi quruculuq sahəsində atdığı strateji addımları, iqtisadi islahatların keçirilməsindəki səy və təşəbbüsü iqtisadi inkişaf tarixinin parlaq səhifəsi kimi daim yaddaşlarda yaşayacaqdır.

Aytac AXUNDOVA
Azərbaycan Respublikası Mərkəzi
Bankının Naxçıvan Muxtar
Respublikası İdarəsinin əməkdaşı

Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş Assambleyası 1993-cü ildə hər il may ayının 15-nin “Beynəlxalq Ailə Günü” kimi qeyd olunması barədə Qərar qəbul edibdir. Artıq qəbul edilmiş qərardan 30 il keçir ki, bu Qərar da Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 100 illik yubileyinə təsadüf edir.

1994-cü ildən etibarən isə 15 may dünyada “Beynəlxalq Ailə Günü” kimi qeyd olunur. Ailə dəyərlərinin üstün olduğu ölkəmizdə isə bu əlamətdar gün 2008-ci ildən qeyd olunur.

Beynəlxalq Ailə Günü təsis edilməsində əsas məqsəd dünya ictimaiyyətinin diqqətini müasir ailə ilə bağlı problemlərə cəlb etməkdir. Bununla beynəlxalq səviyyədə ailələr, onların rifahı, ailənin risk altına düşməsinin qarşısının alınması, həyat şəraitinin yaxşılaşdırılması kimi məsələləri gündəliyə gətirmək nəzərdə tutulub. Bu aksiya planetimizdə yaşayan bütün insanların diqqətini bir daha ailə problemlərinin həllinə yönəldir.

Ailə nikah, qohumluq, ümumi maraq və qarşılıqlı mənəvi məsuliyyətin mövcud olduğu kiçik qrupdur. Başqa sözlə, ailə vahid qayə uğrunda birlikdə var olub çalışan üzvlərin yaşayış tərzində ən əhəmiyyətli yer tutan təməldir. Sağlam cəmiyyətin, güclü dövlətin formalaşması və inkişafında mühüm vasitə olan ailə insanların bütün yaş dövrlərində ehtiyac duyduğu ən ali dəyərdir.

Müstəqil Azərbaycanda dövlət ailə siyasətinin əsas prinsiplərinin formalaşması Ümummilli Lider Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. **“Ailə xüsusi, mürəkkəb insan münasibətləri aləmidir. Burada böyük bir nəzakət, həssaslıq, şəxsiyyətin həyətə, ailənin mənafeyinə, hörmət və ehtiram lazımdır”,** – deyən Ümummilli Lider Heydər Əliyev ölkəmizə rəhbərliyi dövrlərində ailə siyasətinin formalaşdırılması məsələlərinə böyük diqqət yetirilib, ailələrin sosial problemlərinin həlli istiqamətində ardıcıl və məqsədyönlü tədbirlər görülüb, ailə münasibətlərini tənzimləyən zəngin hüquqi baza yaradılıb. Dahi şəxsiyyətin rəhbərliyi ilə 1995-ci ilin 12 noyabrında referendumla qəbul olunan müstəqil Azərbaycan Respublikasının ilk Konstitusiyasında ailə cəmiyyətin özəyi kimi təsbit edilib və dövlətin xüsusi himayəsində olması öz əksini tapıb. Bununla dövlət ailənin müdafiəsinə, onun sosial quruluşunun və nüfuzunun qorunmasına təminat verib. 1999-cu ildə qəbul edilən Azərbaycan Respublikasının Ailə Məcəlləsi ailə münasibətlərinin tənzimlənməsini özündə əks etdirən əsas hüquqi sənəddir. Ailələrin müdafiəsi, ailə dəyərlərimizin qorunması Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. **“Ailə dəyərləri, ailə ənənələri, milli-mənəvi dəyərlərimizə sədaqət, uşaqların müasir səviyyədə tərbiyəsi mühüm əhəmiyyət kəsb edir”,** – deyən Ümummilli Liderin rəhbərliyi ilə ölkəmizdə ana və uşaqların sağlamlığının möhkəmləndirilməsi, əhalinin reproduktiv sağlamlığının qorunması, sağlam uşaqların doğulması üçün zəruri şəraitin yaradılmasını nəzərdə tutan bir sıra qanunlar və Dövlət proqramları qəbul edilə bilər. Müvafiq

qanunvericilik aktlarında edilən dəyişikliklər həyata keçirilən tədbirlərdəndir. Belə ki, Ailə Məcəlləsinə edilən dəyişikliklər əsasında qızlar və oğlanlar üçün nikah yaşının 18-ə qaldırılması, nikahdan əvvəl gənclərin məcburi tibbi müayinədən keçməsi ailə üzvlərinin sağlamlığına, xüsusilə də ana və uşaqların sağlamlığının mühafizəsinə, həmçinin gələcək nəsillərin sağlamlığına xidmət edən mühüm amildir.

Ümummilli Lider Heydər Əliyev və uğurlu ailə institutu

Ulu Öndər Heydər Əliyevin ailə siyasəti Azərbaycanda bu gün də məqsədyönlü surətdə həyata keçirilir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev milli mənəvi dəyərlərin qorunmasına böyük diqqət və qayğı göstərir. Ölkə başçısı müasir Azərbaycanın həyatında ailə dəyərlərinin önəmini yüksək qiymətləndirərək deyib: **“Ölkəmizin inkişafı, müstəqilliyimizin daha da möhkəmləndirilməsi üçün və milli dəyərlərin tam şəkildə bərqərar edilməsi üçün ailə dəyərləri daim yüksək olmalıdır”.**

Xalqımızın dəyərlər sistemi haqqında daim yüksək fikirdə olan ölkə başçısı cənab İlham Əliyev deyib: **“Xalqımızın yaşaması üçün, öz məniyyətini, qürurunu qoruması üçün ailə dəyərləri, milli dəyərlər əvəzolunmaz rol oynamışdır”.** Dövlət ailə siyasəti Prezident cənab İlham Əliyevin imzaladığı fərman və sərəncamlarda, bir sıra Dövlət proqramlarında özünün uğurlu inkişafını tapıb. Bu gün ölkəmizdə ailələrin rifahının daha da yaxşılaşdırılması istiqamətində mühüm tədbirlər həyata keçirilir. Xüsusilə aztəminatlı ailələrin, müharibə veteranları və şəhid ailələrinin, əlillərin, sağlamlıq imkanları məhdud şəxslərin yaşayışı, məşğulluğu, həyat səviyyəsinin yüksəldilməsi dövlət siyasətinin əsasını təşkil edir. Bu gün, ilk növbədə, həmin kateqoriyalardan olan insanlar mənzillərlə, avtomobillərlə təminat edilir. Onların sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi istiqamətində bütün imkanlardan istifadə olunur. “Əhalinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi sahəsində əlavə tədbirlər haqqında” Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 2019-cu il 25 fevral tarixli Sərəncamı xüsusilə qeyd edilə bilər. Bu Sərəncam əlillərin, aztəminatlı ailələrin, sağlamlıq imkanları məhdud insanların həyat səviyyəsinin yüksəldilməsində mühüm rol oynadı. Eyni zamanda valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların qəyyumlarına, müddətli həqiqi hərbi xidmət qulluqçularının uşaqlarına, beşdən çox uşağı olan qadınlara verilən sosial müavinətin məbləği artırıldı. Ölkəmizin bütün sahələrdə əldə etdiyi uğurlar ailə institutunun inkişafında da öz təsdiqini tapmaqdadır. Prezident cənab İlham Əliyevin 2006-cı il 6 fevral tarixli Sərəncamı ilə Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi yaradılıb. Hazırda bu komitə dövlətin ailə siyasətini həyata keçirən bir qurum olaraq mövcud problemlərin üzərində işləyir, onların həlli istiqamətində mühüm tədbirlər həyata keçirir.

Muxtar respublikada əhalinin sosial rifah halının gücləndirilmə-

sinin nəticəsidir ki, ildən-ilə ailələrin sayı artır. Hazırda Naxçıvan Muxtar Respublikasında 99052 ailə yaşayır. Bunlardan 537-si şəhid ailəsidir. Həmçinin muxtar respublikada həyata keçirilən sosial-iqtisadi siyasət ailələrin rifahının yaxşılaşdırılmasına, sosial müdafiəsinin gücləndirilməsinə, əhalinin məşğulluğunun təminat olunması və sağlamlığının qorunmasına, uşaq və yeniyetmələrin hərtərəfli inkişafına və eyni zamanda güclü nəsil kimi formalaşmasına xidmət edir. Dövlətimiz tərəfindən görülən bu işlər cəmiyyətin əsas atributu olan ailələrin rifah halının gündən-günə daha da yaxşılaşdırılmasının qayğısına qalmaqda onun müqəddəsliyini bir daha təsdiq edir.

Ailələrin sağlamlıqlarının qorunması ən prioritet məsələlərdən biridir. Muxtar respublikada icbari tibbi sığortanın tətbiqi ailələrimizə, qadınlarımıza, uşaqlarımıza müvafiq sahədə göstərilən diqqətin bariz nümunəsidir. Həmçinin qadınların sağlamlıqlarının qorunması, uşaqların sağlam böyüməsinin daim nəzarətdə saxlanılmasının nəticəsidir ki, muxtar respublikada bu sahədə müsbət nəticələr əldə olunub, ana ölümü sifra, uşaq ölümü isə minimuma endirilib.

Xüsusi qayğıya ehtiyacı olan ailələrə xüsusi diqqət və qayğı ilə yanaşılması muxtar respublikada ailə siyasətinin əsasını təşkil edir. Naxçıvan Muxtar Respublikası Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi və aidiyyəti dövlət orqanlarının nümayəndələri muxtar respublikada yaşayan xüsusi qayğıya ehtiyacı olan ailələrə mütəmadi baş çəkir, onların problemlərinin həlli istiqamətində müvafiq köməkliliklər göstərilir, zəruri ehtiyac-ları ödənilir.

Həmçinin xüsusi qayğıya ehtiyacı olan ailələrin rifah halının yaxşılaşdırılması, həyat səviyyəsinin yüksəldilməsi istiqamətində işlər görülür, onlara sosial müavinətlər ödənilir. Xüsusi qayğıya ehtiyacı olan ailələr, həmçinin sosial yönümlü layihələrə cəlb edilir. Komitə tərəfindən 4 il ərzində icra olunan sosial layihələrdə, ümumilikdə, 192 qadına 156 min 250 manat dəyərində sərmayə kapitalı verilib. Eləcə də bu ailələrdən olan insanların, xüsusən də qadınların məşğulluqlarının artırılması sahəsində görülən işlərdən sərgi-satışların keçirilməsi də mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Belə ki, ötən ilin müvafiq dövrü ərzində sərgi-satışlarda, yarmarkalarda, festival-larda, eləcə də muxtar respublikada fəaliyyət göstərən əl işləri mağazalarında, ümumilikdə, 505 istedadlı şəxsin 59417 manat dəyərində 5309 rəsm, əl işi və ailə təsərrüfatı məhsulları satılıb.

Naxçıvan Muxtar Respublikasında ailələrə dəstək dövlətin diqqət mərkəzindədir. Bunun əyani nəticəsi muxtar respublikada müharibə veteranlarına, şəhid ailələri və hərbi xidmət zamanı sağlamlığını qismən itirmiş vətəndaşlara, eləcə də hərbi qulluqçuların, alim və fəaliyyət göstərən sahədə uğurları ilə seçilən şəxslərin ailələrinə mənzillər verilməsidir. 2020-ci il 1 yanvar tarixdən bu günə qədər Azərbaycan Res-

publikasının ərazi bütövlüyünün, müstəqilliyinin və konstitusiyaya quruluşunun müdafiəsi ilə əlaqədar 81, hərbi xidmət vəzifələrini (xidməti vəzifələri) yerinə yetirməklə əlaqədar 14 və Çernobil AES-də hərbi xidmət vəzifələrini (xidməti vəzifələri) yerinə yetirməklə əlaqədar 8 nəfər əlilliyi olan şəxs olmaqla, ümumilikdə, 103 nəfər avtomobillərlə, həmçinin 2020-ci il 1 yanvar tarixdən bu günə qədər

Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün, müstəqilliyinin və konstitusiyaya quruluşunun müdafiəsi ilə əlaqədar sağlamlığını itirmiş 35 nəfər və 38 şəhid ailəsi mənzillərlə təminat olunmuşdur.

Əhalinin məşğulluğunun təminat olunması ailələrin sosial rifah halının yaxşılaşması istiqamətində görülən böyük işlərdəndir. Qəbul edilmiş “2021-2025-ci illərdə Naxçıvan Muxtar Respublikasında əhalinin məşğulluğunun artırılması üzrə Dövlət Proqramı” çərçivəsində konkret tədbirlər həyata keçirilmişdir. Özlü-nüməşğulluq proqramı çərçivəsində bu gündənk 1320 ailə özünüməşğulluğa cəlb edilib ki, bunlardan 473-ü qadındır.

Həmçinin xüsusi qayğıya ehtiyacı olan ailələrin özünüməşğulluqlarının təminat edilməsi üçün müxtəlif sosial layihələr həyata keçirilir. Belə ki, ailələrə müxtəlif növdə aktivlər verilir ki, bu da muxtar respublikada ailə təsərrüfatlarının yaranmasına geniş imkanlar açıb. Ailə təsərrüfatlarının yaranması da əhalinin, xüsusən də ailələrin özünüməşğulluğunun təminat edilməsində xüsusi rol oynayır. Hazırda muxtar respublikada 1377 ailə təsərrüfatı fəaliyyət göstərir ki, onlardan da 156-sı qadınlar tərəfindən idarə olunur.

Bu danılmaz bir faktdır ki, gənc nəsil ailədə necə böyüyürsə, gələcəkdə cəmiyyətdə də tərbiyə aldığı mühitin daşıyıcısı qismində çıxış edir. Muxtar respublikada ailə siyasətini həyata keçirən orqan olaraq komitə tərəfindən mütəmadi olaraq muxtar respublikanın rayonlarında və kəndlərdə, ümumtəhsil məktəblərində, ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrində, eləcə də qadınlar və gənclər arasında müvafiq mövzularda konfranslar, seminarlar keçirilir, yazı və rəsm müsabiqələri təşkil edilir, eləcə də kütləvi informasiya vasitələrində sağlam ailənin formalaşması, ailə dəyərləri, uşaqların tərbiyəsinə təsir edən amillərlə bağlı çıxışlar edilir, maarifləndirici tədbirlər görülür. Belə ki, ailə münasibətlərinin formalaşması, yeni keyfiyyətlərin müsbət və mənfi təsiri haqqında, ailə dəyərlərimizin təbliği ilə bağlı silsilə tədbirlər həyata keçirir, yaşlı nəsillə gənc nəslin dialoqu təşkil edilir. Belə ki, “Reproduktiv sağlamlıq və ailə dəyərləri”, “Gənc ailələrin sağlam olması gələcək nəsillərin sağlam olması deməkdir”, “Erkən nikah ailə institutunun məhvidir”, “Ailə mübahisələrinin hüquqi tənzimlənməsi”, “Ailədaxili münaqişələr və onun qanunvericiliklə həll yolları”, “Bərabər dayanıqlı ailə planlaşdırılması uğursuz nikahların qarşısını alan əsas faktorlardandır”, “Qız övladlarımızı gələcəyin Azərbaycan qadını kimi böyüdək” mövzularında maarifləndirici tədbirlər, yeniyetmə və gənclərlə uzunömürlü, nümunəvi ailələrin görüşünün keçirilməsi, “Ailə dəyərləri film və fotolarda”, “İdeal ailənin formulu: ənənəvi dəyərlər və müasirlik” mövzularında müsabiqələrin təşkil edilməsi, eyni zamanda “Münaqişəli ailələrlə profilkaktiki söhbətlərin aparılması”ndakı əsas məqsəd ailə dəyərlərinin, milli-mənəvi dəyərlərin gənclər arasında təbliği, cəmiyyətdə bu istiqamətdə mövcud olan problemlərin işıqlandırılaraq həlli yollarının axtarılması və ailə institutunun inkişafına nail olunmasıdır.

Ölkəmizdə ailə bayramının qeyd olunması dövlət qadın siyasətinin də əyani təəcəssümüdür. Ailənin əsas sütunlarından biri olan Azərbaycan qadını bu gün özü də ölkəmizdə əmin-amanlığın qorunması, ailə dəyərlərinin yaşadılması naminə əzmkarlıq göstərir. Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun Prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın ailə, qadın və uşaq məsələlərinə, bu sahədə aktual problemlərə həssas münasibəti bunu bir daha təsdiq edir. Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə Heydər Əliyev Fondunun həyata keçirdiyi nəhəng proqram və layihələr ailələr üçün, sözlün əsl mənasında, böyük dayaqdır.

Bütün bunlar bir daha sübut edir ki, ailə Azərbaycan dövləti, Azərbaycan cəmiyyəti üçün həmişə müqəddəsdir. Dövlətimiz cəmiyyətin əsas atributu olan ailənin rifah halının gündən-günə daha da artmasının qayğısına qalmaqda onun müqəddəsliyini bir daha təsdiq edir. Etiraf edilməlidir ki, gənclərin vətənpərvər ruhda, şəxsiyyət kimi böyüməsində ailə tərbiyəsinin xüsusi yeri var. Azərbaycan ailəsinin isə övladını əsl vətənpərvər, torpağına, elinə-obasına bağlı şəxsiyyət kimi yetişdirməkdən ötrü kifayət qədər potensialı mövcuddur. Böyüyə hörmət, insanpərvərlik kimi nəci b keyfiyyətlər bizim qədim adət-ənənələrimizdən irəli gəlir. Bu gün hər bir azərbaycanlı ailəsi Beynəlxalq Ailə Gününi daha da qürurlu qeyd edir. Çünki bu ailələrdə Vətən üçün sağlam ruhda böyüyüb boya-başa çatmış gənclər 30 illik düşmən işğalına son qoyub, 44 günlük Vətən müharibəsində torpaqlarımızı işğaldan azad edib. Bu gün biz azad, suveren, müstəqil Azərbaycan Dövlətinin qurucusu, dahi şəxsiyyət Ulu Öndər Heydər Əliyevə, şəhidlərimizə, qazilərimizə və onları yetişdirən ailələrə borcluuyq.

Dövlət başçısı cənab İlham Əliyev deyib: **“Ailə dəyərləri xalqımız üçün həmişə çox doğma olub, çox əziz olub və deyə bilərik ki, ailə dəyərləri, əslində, bizim milli dəyərlərimizdir. Ölkəmizin inkişafı, müstəqilliyimizin daha da möhkəmləndirilməsi üçün və milli dəyərlərin tam şəkildə bərqərar edilməsi üçün ailə dəyərləri daim yüksək olmalıdır”.**

Ailə münasibətləri nə qədər mürəkkəbdirsə, bir o qədər də müqəddəsdir. Bu müqəddəsliyi qorumaq, onun ailiyyəni xələl gətirməmək üçün ailə dəyərlərimizə sahib çıxmaq lazımdır.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin mətbuat xidməti

Xüsusi qayğıya ehtiyacı olan ailələrə baş çəkilib

Naxçıvanda 15 may – Beynəlxalq Ailə Günü ilə əlaqədar Naxçıvan

şəhər Qaracux kəndində və Şərur rayonunun Axura kəndində yaşayan sağlamlıq imkanları məhdud üzvlü olan və çoxuşaqlı aztəminatlı ailələrə baş çəkilib.

Ailələrə görüşdə bildirilib ki, dövlətimiz tərəfindən xüsusi qayğıya ehtiyacı olan ailələrə göstərilən diqqət və qayğı onların həyat səviyyəsinin yaxşılaşdırılmasına və sosial təminat-

larının gücləndirilməsinə müsbət təsir göstərir. Xüsusən bayram və əlamətdar günlərdə bu kateqoriyadan olan ailələrə görüşlər keçirilir, onlara ehtiyaclarına uyğun yardımlar verilir.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin əməkdaşları tərəfindən gətirilən ərzaq payı ailələrə təqdim edilib.

Naxçıvan Muxtar Respublikasında vergi daxilolmaları 63,7 faiz artıb

Naxçıvan Muxtar Respublikasında büdcəyə vergi daxilolmalarında müsbət dinamika davam edir. 2023-cü ilin 4 ayında Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Vergi Xidmətinin xətti ilə büdcəyə 51 milyondan çox vergi daxil olub ki, bu da ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 41,7 faiz və ya 15 milyon manat çoxdur. Təkcə bu ilin aprel ayı üzrə vergi daxilolmalarında 2022-ci ilin müvafiq dövrünə nisbətən 63,7 faiz və ya 5,6 milyon manat artım qeydə alınıb.

Xəbərlər şöbəsi

"Come to Nakhchivan" fotoalbumu təqdim olunub

Naxçıvan şəhərindəki Heydər Əliyev Sarayında Ulu Öndər Heydər Əliyevin 100 illik yubileyinə həsr olunmuş "Come to Nakhchivan" fotoalbumunun təqdimat mərasimi keçirilib.

Təqdimat mərasimində çıxış edən Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Aparatının rəhbəri Ülvi Hüseynli bildirdi ki, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 100 illik yubileyi ölkəmizin hər yerində olduğu kimi, Naxçıvan Muxtar Respublikasında da geniş şəkildə qeyd olunur. "Come to Nakhchivan" fotoalbumunun təqdimatı da həmin tədbirlərin davamıdır.

Vurğulanıb ki, fotoalboma nəzər yetirdikdə burada Ulu Öndərin bir zaman arzuladığı gənclik görünür. O gənclik ki, öz torpağını, Vətəni böyük sevgi ilə fotolarla izləyiciyə çatdırır. Fotoalbumda, əsasən, yurdumuzun gözəl təbiət mənzərələrinə geniş yer verilib. Bundan başqa, Naxçıvanın zəhmətkeş insanları, mətbəxindən nümunələr, etnoqrafiyamızın müxtəlif sahələri qruplaşdırılmış şəkildə albomda cəmləşdirilib.

Bildirilib ki, bu cür təşəbbüslərə dövlətimiz daim öz dəstəyini göstərir, bundan sonra da göstərəcək. Fotoalbum Naxçıvan Muxtar Respublikasında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətli nümayəndəsi Fuad Nəcəflinin dəstəyi ilə nəşr olunub.

"Come to Nakhchivan" layihəsinin rəhbəri, jurnalist Sara Əzimova çıxış edərək diqqətə çatdırıb ki, albomun Ulu Öndərin 100 illik yubileyinə həsr olunması komanda üçün böyük qürur və fəxrətdir.

"Naxçıvan Muxtar Respublikası Televiziya və Radio Verilişləri" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin sədri Sahil Tahirli qeyd edib ki, gənclər fotoalbumda Naxçıvanın təbiətini, zəhmətkeş insanlarını öz yaradıcı təxəyyülü və yanaşması ilə təqdim etməyi bacarıb. Böyük Vətən sevgisi ilə çəkilən fotosəkillər Naxçıvanla vizual tanışlıq imkanı yaradır.

Azərbaycan Mətbuat Şurasının sədri Rəşad Məcid yenidən Naxçıvanda olmağından məmnunluğunu bildirib. Qeyd edib ki, "Come to Nakhchivan" fotoalbumu gənc jurnalistlərin, həvəskar fotoqrafların Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 100 illik yubileyinə töhfəsidir.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Ramilə Seyidova fotoalbumun dövlət dəstəyi ilə nəşr olunmasını yaradıcı qadınlara göstərilən qayğı kimi dəyərləndirib. Vurğulanıb ki, fotoalbumda zəhmətkeş xanımlara yer verilməsi təqdirəlayiqdir.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin deputatı Aidə Cəlilzadə çıxışında bildirdi ki, fotoalbumun Azərbaycan və ingilis dillərində nəşr olunması kitabı daha böyük oxucu kütləsi üçün əlçatan edib.

Tədbirdə layihə iştirakçılarından Zülfüqar Qurbanlı, Sara Əsədova, Namaz Namazovun çıxışları dinlənib.

Sonda layihə iştirakçılarına fotoalbum təqdim edilib.

Xəbərlər şöbəsi

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ədliyyə Nazirliyi və Ailə, Qadın və Uşaq Məsələləri üzrə Dövlət Komitəsinin birgə təşkilatçılığı ilə Babək rayon Nazərəbad Kənd Mərkəzində "Erkən nikah və onun fəsadlarının" qarşısının alınmasında profilaktiki tədbirlərin görülməsi ilə bağlı maarifləndirici tədbir keçirilib.

Erkən nikah və onun fəsadları barədə maarifləndirici tədbir keçirilib

Tədbiri giriş sözü ilə Babək Rayon İcra Hakimiyyəti başçısı aparatının əməkdaşı Şəfa Babayeva açaraq mövzunun aktuallığından və maarifləndirici tədbirlərin əhəmiyyətindən bəhs etmişdir.

"Erkən nikah ailə institutumumuzun təhdididir" mövzusunda Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin aparat rəhbəri Eltun Həziyev çıxış edib. Ailə dəyərlərimizin spesifik xüsusiyyətlərindən, həmin dəyərlərin qorunub saxlanılmasının əhəmiyyətindən danışdı. Diqqətə çatdırılıb ki, fiziki və mənəvi baxımdan öz inkişafını tamamlamayan qızlar, adətən, ailənin idarə olunmasında çətinlik çəkir, münafiqələrin həlli zamanı üçüncü şəxslərin müdaxiləsinə məruz qalırlar. Eltun Həziyev ailə dəyərlərinin itirilməməsi istiqamətində fikir və tövsiyələrini iştirakçılarla paylaşıb.

Ədliyyə Nazirliyinin Hüquqi Şəxslər və Vətəndaşlıq Vəziyyəti Aktları Bölməsinin rəisi Həbibə Əliyeva "Erkən nikah problemlərinin sosial və hüquqi tərəfləri" barədə danışdı. Qeyd olunub ki, erkən nikaha məruz qalan qızların təhsildən uzaqlaşmaları nəticəsində onlar cəmiyyətdən kənar qalma və sosiallaşma problemləri ilə üzləşirlər. Bu isə onların Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası ilə müəyyən olunmuş təhsil hüquqlarının pozulmasına, hüququnu bilməyən təbəqənin

formalaşmasına, nəticədə isə cəmiyyətin savadsızlaşmasına şərait yaradır.

Tədbirdə Naxçıvan Mediasiya Təşkilatının mediatoru Orxan Abbasov "Ailənin mediasiyasında mübahisələr və erkən nikahın fəsadları", Ədliyyə Nazirliyinin Hüquqi Şəxslər və Vətəndaşlıq Aktları Bölməsinin baş məsləhətçisi Reyhan Sadiqova "Erkən nikah nəticəsində qeydə alınan nikahların uğursuz nəticələnməsinin səbəbləri" mövzularında çıxış ediblər. Çıxışlarda vurğulanıb ki, ölkəmizdə erkən nikahlara qarşı davamlı olaraq hüquqi islahatlar, maarifləndirici tədbirlər təşkil edilsə də, təəssüflərlə olsun ki, erkən nikah məsələsi tam olaraq aradan qaldırılmayıb. Bunu hər il erkən yaşda qadınlardan doğulan uşaqların statistikasına da təsdiq edir.

Tədbir qarşılıqlı diskussiya şəraitində davam edib, iştirakçıları maraqlandıran suallar cavablandırılıb.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin mətbuat xidməti

Şanlı tarixi, yeraltı və yerüstü sərvətləri, abidələri, yetirdiyi görkəmli şəxsiyyətləri ilə qürur duyduğumuz qədim diyarımız Naxçıvan əsrlərboyu elm və mədəniyyətin inkişaf etdiyi məkanlardan olmuşdur. Sirlərlə dolu Naxçıvan həm də müqəddəs məkanları – ibadətgahları, türbələri, xanəqahları və pirləri ilə seçilmişdir. Həm tarixin xəbərçisi, həm də dini-mədəni abidələrimiz olan pirlər diyarımızda kifayət qədərdir və bu gün də insanların ziyarət yerləridir. Onlardan biri də Babək rayonunun Qaraqala kəndinin şərqində yerləşən Miranşah piri.

Hündür tərənin əyində yer alan, tarixi, kim tərəfindən inşa edilməsi hələlik bilinməyən bu ziyarətəgahda 3 qəbir mövcuddur və

baş daşlarında heç bir yazı yoxdur. Dördbucaqlı formada və içərişi sütunlarla olub, iki hissəyə bölünmüş, iki qapı, iki silindrik formalı

Tarixi abidələrimiz milli sərvətimizdir

Şeyx Miranşah piri və məscidi haqqında nə bilirik?

minarə və iki günbəzdən ibarətdir. Eyni zamanda günbəzlərdə aypara təsvirləri var. Pir və məscid kimi fəaliyyət göstərən bu ziyarətəgah kənardan məscid görünüşü təsiri bağışlayır. Bu günlərdə Miranşah piri ilə daha yaxından tanış olmaq və bu müqəddəs yer haqqında ətraflı məlumat almaq üçün kəndə üz tutduq. Sakinlərlə görüşüb həmsöhbət olduq. Kənd sakini **Musa Həziyev** bildirdi ki, eramızdan əvvəl III-II minilliklərə aid edilən Miranşah piri qayanın təbii oyuğunda yer almış və daş inancları ilə bağlı olmuşdur. Yayılmış rəvayətlər insanlarda bu müqəddəs ocağa böyük inam yaratmışdır.

Bu abidədə şam yandırmaq, zəvvarların qara daşa toxunaraq dualar etmək, niyyət tutub daş yapıdırmaq kimi inanclar həyata keçirilir. Bura həm də bir çox insanların çətinliyə düşdükləri zaman bədnəzəri özlərindən uzaqlaşdırmaq,

qorxularını aradan götürmək və ya ibadət etmək üçün üz tutduqları məkandır. 2004-cü ilə kimi, sadəcə, pir kimi fəaliyyət göstərən. Müsahibimiz deyir ki, 2004-cü ildə Məmmədza Dizə kənd sakini, xeyriyyəçi Səmənsiz Bağirovun təşəbbüsü və şəxsi vəsaiti hesabına

pir yenidən qurulub. Bu, məscidə daxil olarkən qapının üzərində yerləşən yazıdan da məlum olur. Pirin bərpası və məscidin tikintisi 7 ay çəkib. Məscidin daxilində bərpa və tikintidə iştirak edənlərin adları yazılıb. Onu da qeyd etmək

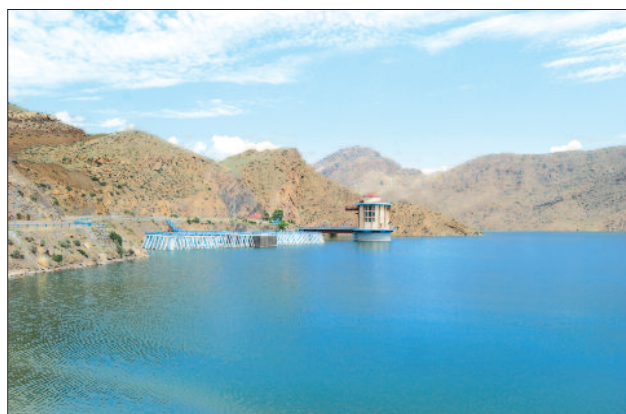
lazımdır ki, bərpa zamanı dini ocaqlar üçün vacib sayılan təbirlərə əməl edilib. Bu da onu göstərir ki, muxtar respublikamızda bu tipli abidələrin təmirində əsaslı təcrübə qazanılıb. Oxucuların diqqətinə onu da çatdırmaq ki, pirdə bu müqəddəs ünvana üz tutanların

ziyarətinə də xeyriyyəçi tərəfindən hərtərəfli şərait yaradılıb.

Qısaca bəhs etdiyimiz bu müqəddəs ocaq bizim tarixi-dini memarlıq abidəsidir. Şeyx Miranşah piri arazdırılıb öyrənilməsi bu sahə üzrə məşğul olan tədqiqatçı alimlərin üzərinə düşür. Aparılacaq araşdırmalar, yəqin ki, bu inanc yerinin kimə məxsusluğunu, Şeyx Miranşahın şəxsiyyəti, piri tikildiyi dövr haqqında məlumatlara yol açar bilər və bununla da muxtar respublikamızda bu tipli abidələrin sırası daha da zənginləşər.

☞ Sürəyya QƏDİMƏLİYEVƏ

Muxtar respublikada torpaqların su təminatının yaxşılaşdırılması işləri davam edir

xətlərində, 0,4 kilometr kanalizasiya xətlərində, 5,4 kilometr suvarma boru xətlərində, 2,61 kilometr təzyiqli boru xətlərində, 0,54 kilometr isə kaptajlarda təmir-bərpa işləri aparılmışdır.

Torpaq sahələrinin su ilə təminatının yüksəldilməsi və su itkisinin qarşısının alınması məqsədilə mövcud kanal və arxların ehtiyac olan hissələrində təmir-bərpa işlərinin aparılması davam etdirilmişdir. Torpaq sahələrinin şoranlaşmasının qarşısını almaq məqsədilə kollektorlar lildən təmizlənmişdir. Belə ki, Şərur rayonunda Xələc kollek-

torunda 0,8 kilometr, Ərəbyengicə kollektorunda 0,5 kilometr, Babək rayonunda Çeşməbasar kollektorunda 2,3 kilometr, Vayxır kollektorunda isə 0,21 kilometr lildən təmizləmə işləri aparılmışdır. Görülən işlər nəticəsində Şərur rayonunda 15 hektar, Babək rayonunda isə 75,3 hektar olmaqla, ümumillikdə, 90,3 hektar torpaq sahəsində qurut sularının səviyyəsi aşağı salınaraq şoranlaşmanın qarşısı alınmışdır. Yaşillıq zolaqlarının suvarma suyu ilə təminatını yaxşılaşdırmaq məqsədilə Babək rayonu ərazisində Uzunoba gölü yaxınlığında olan terraslarda salınmış yaşillıq zolaqlarının suvarma boru xətlərində 1 kilometr təmir-bərpa işləri aparılmışdır.

Nasos stansiyalarında və təzyiqli boru xətlərində əsaslı təmir işləri başa çatdırılmışdır. Şərur rayonunda

"Zeyvə-1", "Zeyvə-2", "Həmzəli-2", "Oğlanqala", "Günəşli" və "Kərimbəyli-1" Nasos stansiyalarının təzyiqli boru xətlərində 1,52 kilometr, Babək rayonunda "Araz-1", "Araz-2", "Qoşadizə", "Hacıvar" və "Nehrəm" Nasos stansiyalarının təzyiqli boru xətlərində 0,20 kilometr, Şahbuz rayonunda "Naxçıvani", "Daylaqlı" Nasos stansiyalarının və Şahbuz şəhər subartezian quyusunun təzyiqli boru xətlərində 0,09 kilometr, Culfa rayonunda "Culfa-1" Nasos Stansiyasının və Bənəniyar Su Anbarının təzyiqli boru xətlərində 0,4 kilometr, Ordubad rayonunda "Dəstə-2" Nasos Stansiyasının təzyiqli boru xəttində 0,3 kilometr, Kəngərli rayonunda "Şahtaxtı", "Qıvrıq-2", "Qıvrıq-1" və "4Nəli" Nasos stansiyalarının təzyiqli boru xəttində 0,05 kilometr, Naxçıvan şəhəri ərazisində olan "Azərbaycan" Nasos Stansiyasının təzyiqli boru xəttində isə 0,05 kilometr təmir-bərpa işləri görülmüşdür.

Suvarma və içməli su mənbəyi kimi istifadə olunan subartezian quyularının 6 ədədinə yeni nasos quraşdırılmaqla, 50 ədədi təmir olunmuşdur. Bundan əlavə, Culfa rayonunun Bənəniyar kəndində içməli su təminatını yaxşılaşdırmaq məqsədilə 1 ədəd subartezian quyusunun tikintisi başa çatdırılmışdır. Cəmiyyətin Texniki Nəzarət, Hidrotexniki Qurğuların və Subartezian Quyuların Təmiri İdarəsinin təmir sexi tərəfindən 1 ədəd əks klapan, 14 ədəd su saygacı təmir edilmiş, 94 ədəd nasos hissəsi hazırlanmışdır.

"Rayon mərkəzi və ətraf kəndlərin içməli su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulması" layihəsi çərçivəsində Babək rayonunun Nehrəm qəsəbəsində içməli su və kanalizasiya şəbəkəsinin tikintisi davam etdirilmişdir. Ərazidə 30 evin içməli su xəttinə, 12 evin isə kanalizasiya xəttinə birləşməsi aparılmışdır.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Meliorasiya və Su Təsərrüfatı Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin mətbuat xidməti

2023-cü il mayın 8-də "Heydər Əliyev İli" ilə bağlı tədbirlər çərçivəsində Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının Naxçıvan Muxtar Respublikası İdarəsinin təşkilatçılığı

Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin anadan olmasının 100 illiyinə həsr olunmuş minifutbol turniri başa çatıb

ilə regionda fəaliyyət göstərən bank və digər kredit təşkilatları arasında keçirilən minifutbol turnirinin final mərhələsi keçirilib. Tədbirdə Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının Naxçıvan Muxtar Respublikası İdarəsinin sədri, Naxçıvan Muxtar Respublikasının gənclər və idman naziri, həmçinin muxtar respublikada fəaliyyət gös-

tərən bank filiallarının rəhbərləri, bank əməkdaşları iştirak ediblər. "Naxçıvanbank" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti və "Bank Respublika" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin Naxçıvan filialının komandaları arasında baş tutan final oyunu çox möbarizə şəraitində keçmişdir. Görtüş "Bank Respublika" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin Naxçıvan filialının

komandasının əzmkar qələbəsi ilə başa çatmışdır. Yekunda qalib komandaların müəyyənləşdirilməsi mərasimi keçirilmişdir. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının Naxçıvan Muxtar Respublikası İdarəsinin sədri Elçin Əliyev və Naxçıvan Muxtar Respublikasının gənclər və idman naziri Ramil Hacı çıxış edərək qalib komandalara təb-

riklərini çatdırıblar.

Sonra qalib komanda üzvlərinə kubok və diplomları təqdim olunub.

Qeyd edək ki, 12 aprel tarixdən start verilmiş turnirdə, ümumilikdə, 12 komanda iştirak edib. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının Naxçıvan Muxtar Respublikası İdarəsinin komandası ilə yanaşı, muxtar respublikada fəaliyyət göstərən bank, sığorta və digər kredit təşkilatlarının komandaları mübarizə aparıblar.

Xəbərlər şöbəsi

Ölkəmizdə milli-mənəvi dəyərlərin qorunması istiqamətində qəbul olunmuş bir sıra Dövlət proqramlarına əsasən müxtəlif tədbirlər həyata keçirilməkdədir. Bunlardan biri də gənclərin milli-mənəvi dəyərlər əsasında maarifləndirilməsi işinin təşkilidir. Çünki gənclərin milli ruhda formalaşdırılması onların ailə həyatının da milli-mənəvi dəyərlərə söykənərək qurulmasını təmin edən əsas amil kimi çıxış edir. Mənəvi dəyərlərə əsaslanaraq qurulan Azərbaycan ailəsi isə kiçik bir dövlət kimi milli-mənəvi dəyərlərin qorunmasında və gələcək nəsillərə ötürülməsində xüsusi əhəmiyyətə malik imkanları ilə hər zaman ön sıralarda qərarlaşır. Eyni zamanda milli-mənəvi dəyərlərə söykənərək qurulan ailə möhkəm təməllər üzərində nümunəvi olur. Burada bir-birindən asılı olan vəhdət özüni göstərir.

Azərbaycanda ideal ailə modelinə sahib şəxsiyyətlərdən biri Ulu Öndər Heydər Əliyevdir. Dahi Lider hər zaman qazandığı uğur və nailiyyətlərin arxasında ailəsinin dayanıqlığını söyləyir, deyirdi: **"Gənc yaşlarımda mənim həyatım dövlət işi ilə bağlı olubdur. Mən bütün həyatımı buna sərf etmişəm və bu gün də bu yolda çalışıram. Bu yolda həmişə səmərəli, müvəffəqiyyətlə çalışmışam, hesab edirəm ki, ailə vəziyyətimin rolu böyük olub. Zərifə xanım kimi həyat yoldaşım olduğuna və o, ailəmdə çox yüksək mənəvi mühit yaratdığına görə mən xoşbəxt olmuşam. Həyatımın bütün dövrlərində işlə məşğul olduğuma görə ailə məsələlərinə fikir verməyə vaxtım olmayıb. Bunların hamısı Zərifə xanımın üzərinə düşüb və o da bu vəzifəni şərafət, sədaqət, çox böyük məharətlə yerinə yetirib".**

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev də Ümummilli Liderin bizə miras qoyduğu bu zəngin irsi layiqincə davam etdirir. Prezident cənab İlham Əliyev nitqlərinin birində deyib: **"Azərbaycan o ölkədir ki, öz inkişafını, öz gələcəyini milli köklər üzərində qurubdur. Ənənəvi dəyərlər bizim üçün ən böyük sərvətdir... Hesab edirəm ki, ənənəvi dəyərlər, ailə dəyərlərinin təbliğ edilməsi hamımızın işi olmalıdır. Xalqımızın yaşaması üçün, məniyyətinin, qürurunun qorunması üçün ailə dəyərləri, milli dəyərlər əvəzolunmaz rol oynayıb".**

Azərbaycanda qurulan ideal ailə modelinin təməlinə mənəvi dəyərlərin qorunması, özünəməxsus ənənələrin yaşadılması, fərdlər arasında sədaqət, qarşılıqlı məhəbbət, dürüstlük, valideynlərə hörmət hissləri dayanır. Yalnız bu zaman ailə möhkəm və dayanıqlı olur. Bəs ailələrin milli-mənəvi dəyərlər əsasında qurulmasına müasir dövrümüzdə hansı amillər təsir edir? Ümumiyyətlə, müasir ailə modelində bu dəyərlər qorunurmu? Gənclər nələrə diqqət etməlidir? Bu və bu kimi suallara daha ətraflı cavab tapmaq üçün psixologiya üzrə fəlsəfə doktoru **Çapay Quliyev**lə həmsöhbət olduq. Müsahibim deyir ki, Azərbaycanda hər zaman ailə dəyərləri hər şeydən üstün tutulub. Xalqımızın bu gün vəzifəsi, onun öz milli-mənəvi dəyərlərinə bu qədər möhkəm bağlanması bunun bariz nümunəsidir. Yaşadığımız əsr qloballaşma dövrü adlandırırıq. Qloballaşma əsrinin mühüm xüsusiyyətlərindən biri də inteqrasiyadır. Hazırda dünyaya çıxış imkanları həddindən artıq çoxalıb ki, bu da

Bu da qaynana-gəlin münasibətlərində bir ögeylik yaradırdı. Günümüzdə isə bu belə deyil. İndi bu münasibətlərdə daha çox ana-övlad istiliyinin şahidi olurduq.

Çapay müəllim gənclərimizin diqqətinə çatdıraraq bildirir ki, onlar həm milli-mənəvi dəyərlərin yaşayıcısı, daşıyıcısı, həm də ötürücüsü olmalıdırlar. Bu gün hər bir Azərbaycan gənclisi, xüsusən də ailə quracaq

olanlar qeyd edilən məsələlərə xüsusi diqqət yetirməlidirlər. Əks təqdirdə ailə dəyərlərimiz zamanla məhv olaraq aradan çıxar. Onun yerini bizə məxsus olmayan, bizə yad olan, bizim xarakter və xüsusiyyətlərimizlə uyğun olmayan yeni dəyərlər sistemi tutur. Bu da bizim ailələrimizin sağlam təməllər üzrə qurulmasına, onun möhkəmliyinə, davamlılığına ciddi mənfi təsir göstərir.

Ona görə də sağlam ailə modelini mütləq şəkildə müasirliklə yanaşı, yaşadılması daim aktuallıq kəsb edən dəyərlər sistemimiz üzərində qurulmalıdır.

Müsahibim onu da vurğulayır ki, ailələrin üzərinə bir sıra vacib funksiyaları yerinə yetirmək düşür. Onlardan biri tərbiyə funksiyasıdır. Ailə böyükləri nümunəvi davranışları ilə həm öz övladlarına, həm də ətrafındakı digər gənclərə nümunə olmalıdırlar. Gənc nəsillər ailənin qurulması və idarə olunması haqqında maariflənməlidirlər ki, gələcəkdə övladını tərbiyə edəcək və inkişaf etdirəcək biliklərə sahib olsunlar. Ailə həyatlarını düzgün şəkildə planlaşdırınsın ki, ailə mühiti içərisində özlərini xoşbəxt hiss etsinlər.

Möhkəm təməl üzərində qurulan uzunömürlü ailələrdən biri də Ordubad rayonunun Bist kəndində yaşayan Tahirovlar ailəsidir. Sözü gəndən bu ailə cəmiyyətə və gənc nəsle nümunədir. 74 il birgə ömür sürməkdə olan bu ailəni canlı tarix hesab etmək olar. Elə buna görə də milli-mədəni dəyərləri yaşadaraq, bu günə qədər qoruyub saxlayan 96 yaşlı **Mahmud Tahirov** və 94 yaşlı **Tutu Quliyeva** ilə həmsöhbət olmaq qərarına gəldim. Söhbət zamanı Mahmud baba bildirdi ki, bizim hekayəmizin təməli qonşu kənddə təhsil aldığı zaman Tutu ilə tanış olduqda qoyuldu. Artıq bu tanışlığın üzərində 74 il keçməsinə baxmayaraq, mənim ona olan münasibətim ilk gündü kimi qalır. Yol-daşıma yazdığım sevgi məktubu ən saf duyğularımın göstəricisi idi. Gözəl xatirələrimiz olan bu məktubları hələ də evimizdə qoruyub saxlayırıq.

Mahmud baba deyir ki, keçmiş dövrdə İkinci Dünya müharibəsinin başlaması üzündən ürəyimdəki sevgini və oxumaq həvəsini yarımcıq qoydum. Amma buna baxmayaraq, bu arzuları daim qəlbimdə yaşatdım. Müharibədən sağ-salamat qayıdan qardaşlarım yükümü bir balaca azaltdılar. Anamı və bacımı onlara əmanət edərək Ordubaddakı pəda-

qoji məktəbdə təhsilimi davam etdirdim və arzuladığım arxasınca inamla getdim.

Mahmud baba kimi onun ilk məhəbbəti olan Tutu nəninin də taleyində çətinliklər olub. Tutu nəne deyir ki, həmin dövrdə xatırladığım hadisələrdən, sadəcə, bunu deyə bilərəm ki, o zamanlar yaşadığımız hər günün son günmüş kimi yaşayırdıq. Amma hər şey geridə qaldı. Şü-

Ailəməz milli-mənəvi dəyərlərimizin yaşadıldığı və qorunduğu ocaqdır

kürlər olsun ki, bu gün gənc nəsəl o ağırlı-acılı zəmanədə böyümür. Tutu nəne qeyd etdi ki, qəlbimizdə yaşadığımız sevgi əsl sevgidirsə, nə çətinlik olursa-olsun, nə qədər zaman keçir-keçsin, sonunda vüsala yetişəcək. Şükürlər olsun ki, bizim sevgimiz də hər şeyə qalib gəldi və biz bir-birimizə qovuşduq. Mən xatırlayıram ki, ailə həyatı qurduqdan sonra 11 nəfər ilə birgə köhnə, təmirsiz birotalıq evdə yaşamağa başladım. Buna baxmayaraq, ailənin hər üzvü bir-birinə qarşı mehriban idi. Tutu nəne onu da qürurla deyir ki, Mahmud yaxşı müəllim olmaqla yanaşı, ideal övlad, qayğıkeş ata, mehriban həyat yoldaşı, sevimli babadır.

Ailələrinin davamlılığının sirrindən bəhs edən Mahmud baba diqqətimizə çatdırır ki, ailəməzin uzunömürlüliyünün sirri mehribanlıq və hörmətdir. Nə qədər ki, kişi və onun qadını arasında qarşılıqlı hörmət, böyük-kiçik yeri bilinirsə, deməli, həmin ailə möhkəm təməl üzərində qurulub. Ailədə tərbiyə əsas rol oynayır. Ata, ana bir-birinə qayğı göstərsə, həmin ailədə mehriban övladlar böyüyəcək. Mənim ən böyük fəxrim övladlarımızın xoşbəxtliyidir.

Mahmud baba gənc nəsle tövsiyə verərək söylədi ki, ailə bağlarının möhkəm olması üçün kişi qadına hörmət etməli və bir-birinə güzəştə getməlidirlər:

– Qızım, unutmayın ki, ailə böyük bir dəyərdir. Ailəyə xüsusi məhəbbət və diqqət lazımdır. Gənclərimiz ailənin qədrini bilsinlər, – deyərək fikirlərini sonlandıran Mahmud babaya və onun ömür-gün yoldaşı Tutu nəneyə Allahdan cənağılığı arzu edirik.

Biz də gənc nəslin nümayəndəsi olaraq bu adət-ənənələrdən örnək götürərək bəhrələnməliyik. Amma bəzi ailələrdə baş verən problemlər bu günün reallığıdır. Gənc ailələr arasında daha çox xarakter uyğunsuzluğu, dünyagörüşün fərqliliyi, maddiyyat problemləri ön sırada dayanır. Cəmiyyətin inkişaf etmə-

sinin tək yolu sağlam təməllər üzərində qurulan ailələr yetişdirməkdir. Bunun mənbəyində isə sevgi və hörmət dayanır. İslam dinində də ailə dəyərləri müqəddəs sayılır. Bəzən gənclərimiz yad mədəniyyətlərə uyğun dəyərləri götürərək cəmiyyətimizə uyğunlaşdırmağa çalışırlar. Bu da bizim adət-ənənələrə zidd bir hal alır. Biz xalqımızın gələcəyini düşünərək, öz dəyərlərimizi dəyərləndirərək mənimləyərək onları qoruyub saxlamalıyıq. Bugünkü ailələr öz səadətlərini və xoşbəxtliklərini düşünərək çıxdıqları bu yolda bir-birlərini sevir, güvənir, sədaqətli olsalar və ən əsası, bir-birlərinə arxadaş olsalar, onların ailə dünyası cənnətə çevrilər.

Ailədə əlaqi dəyərlərin təbliği də böyük əhəmiyyət daşıyır. Belə ki, ata-ananın davranışı birbaşa uşağa təsir edir. Bu gün dünyanın istənilən yerində övladların tərbiyəsinə təsir göstərən başlıca amil ailədaxili münasibətlərdir, fikrimizi daha dəqiq ifadə etsək, ailə böyüklərinin, valideynlərin bir-biri ilə qurduğu təməl əlaqələrdir. Mütəxəssislərin, fikrincə, səmimi, intellektli ailədə böyüyən hər bir uşaq, gələcəkdə hər bir sahədə özünü doğrulda bilər. Bu baxımdan ailə böyükləri, ələlxüsus da, valideynlər kiçik dövlət hesab etdiyimiz ailədə nümunəvi mədəniyyət formalaşdırmaqla ideal ailə dəyəri yaratmış olar. Övladlarına düzgün tərbiyə verməli, qeyri-əxlaqi davranışların düzgün olmadığını onlara başa salmalı, ailə daxilində paxıllığı, riyakarlığı, yalan danışmaq və pis vərdişlərdən uzaq tutmağı bacarmalıdırlar. Hər bir valideyn öz davranışları ilə bunu övladlarına aşılmalıdır.

Mədəni və sağlam təməllər üzərində qurulan ailə bağları möhkəm olar. Belə ailələr cəmiyyət içərisində özünəməxsus davranış, xasiyyət və digər xüsusiyyətləri ilə seçilir. Eyni zamanda ideal ailələrdə fərdlərin öz müstəqilliklərini hiss etməsi onların mənəvi rahatlığına və bunun nəticəsində zehni və əqli inkişaf qabiliyyətinin güclənməsinə səbəb ola bilər. Gənclərimiz sağlam təməllər üzərində ailə qoruyaraq cəmiyyətə yararlı övlad yetişdirməyi cəmiyyət qarşısında özlərinin başlıca vəzifəsi hesab etməlidirlər. Düzgün ailə modeli əvəzolunmaz sərvətdir. İdeal ailələri birləşdirən isə təkə qan bağı yox, sevgi, hörmət və bir-birini başa düşmə qabiliyyətidir. Ona görə də gəlin haqiqi ailənin təməlini bu sadəliklərlə qoyaraq möhkəmləndirək.

✎ **BÜLBÜL QULIYEVA**

Elan

Naxçıvan Tikiş Açıq Səhmdar Cəmiyyəti bildirir ki, 12 may 2023-cü ildən 12 iyun 2023-cü ilə qədər səhmdarların növbəti yığıncağı keçiriləcəkdir.

Yığıncaq Naxçıvan şəhəri, İdris Məmmədov küçəsi 1-də saat 14:00-da olacaqdır.

1. 2022-ci ilin fəaliyyəti haqqında hesabat.

2. Digər məsələlər.

Naxçıvan Tikiş Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin İdarə Heyətinin sədri: R. Abdinov

İtmişdir

Azərbaycan Müdafiə Nazirliyi tərəfindən Həsənov Səyyad Mənsur oğlunun adına verilmiş zabiti şəxsi vəsiqəsi itdiyindən etibarsız sayılır.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Babək Rayon Hərbi Komissarlığı tərəfindən 10 oktyabr 2007-ci ildə Bayramov Ədalət Əyub oğluna verilmiş 074877 nömrəli müharibə veteranı vəsiqəsi itdiyindən etibarsız sayılır.

ŞƏRQ qapısı
Baş redaktor:
MEHRİBAN SULTANOVA

Ünvan: **AZ-7000,**
Naxçıvan şəhəri, "Təbriz" küçəsi 14.
Telefonlar: Məsul katib: 545-62-47
Şöbələr: 545-81-44, 545-51-18
Müxbirlər: 545-75-21, Faks: 544-52-52
E-mail: info@serqqapisi.gov.az

Qeydiyyat №: 575
Əlyazmalara cavab verilmir
və onlar geri qaytarılmır

Nömrəyə məsul: **Əli Cabbarov**
Qəzet redaksiyanın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib və Əcəmi NPB-də ofset üsulu ilə çap olunmuşdur.
Tiraj: 1000. Sifariş № 331